

Bayer Zsolt: Lengyelek

2010 április 18. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

„Miután Németország elejtette a zsákmányt, szovjet Oroszország megkapja a tetem azon részét, amire Németországnak nincsen szüksége. Eljátssza a nemes hiéna szerepét a német oroszlán mellett. (…)

A hitlerizmus barna kommunizmus, a sztálinizmus vörös fasizmus. A világ most végre megérti, hogy csak egy

valódi ideológiai megoszlás létezik: egyfel?l a demokrácia, a szabadság és a béke, másfel?l az önkényuralom, a veszély és a háború közötti."
E sorokkal fejez?dött be a New York Times 1939. szeptember 18-i vezércikke.

Aztán a világ persze nem értett meg semmit. S az Egyesült Államok, az egész Nyugat sokat tett azért, hogy a világ ne értsen meg semmit. Sokat tett ezért a „szabadság", a „béke" s a „demokrácia világa, mert lelkiismeret-furdalása volt egyfel?l, másfel?l pedig meg kellett próbálnia szalonképessé tenni a Szovjetuniót.
És megpróbálták. Pedig…

1938. szeptember 17-e, hajnali negyed három volt. A moszkvai lengyel nagykövetségen Waclaw Grzybowski nagykövet képtelen aludni. A rádió el?tt ül, és próbál megtudni valamit az otthoni hírekr?l. Valamit. Bármit. És akkor megszólal a telefonja. Három órára berendelik a külügyminisztériumba. Amikor megérkezik, még hellyel sem kínálják. Egy csinovnyik érkezik, és felolvassa neki Molotov üzenetét. Molotov üzenetét – Lengyelország halálos ítéletét…

„A lengyel állam a továbbiakban nem létezik" – koppannak a szavak. S a csinovnyik így folytatja: „A Vörös Hadsereg átkel?ben van a lengyel határon, hogy testvéri segítséget nyújtson (…) a lengyel népnek, és kiszabadítsa ?ket a sajnálatos háborúból, amelybe oktalan vezet?i miatt kerültek, és hogy hozzásegítse ?ket a békéhez."
Igen. Ismer?s szavak. És reggel nyolckor aztán a moszkvai rádió hivatalosan is bejelenti, hogy a Vörös Hadsereg egységei behatoltak Kelet-Lengyelországba…

Sztálin elköveti élete egyik legaljasabb, legundorítóbb gaztettét. Hátba támadja az élet-halál harcot vívó Lengyelországot. S amir?l kevés szó esik: miközben Hitler nyugatról, Sztálin pedig keletr?l esik neki a lengyeleknek, délr?l Tiso Szlovákiája nyomul be Lengyelországba, igazi gyáva hiénaként. S mindezek fényében különösen hangsúlyos Horthy intézkedése, amely szerint az egyetlen megmaradt menekülési útvonalat – Hitler kifejezett kérése ellenére – nyitva hagyja a lengyeleknek Magyarország felé…
S persze mindezek után a leveg?ben lóg a kérdés: hogyan és miért merte Sztálin megtenni ezt? Ha keressük a választ, olvassuk el mindenekel?tt Hitler szavait: „Oroszország nem lesz az ellenségünk Lengyelország elfoglalása után. Az ellenség nem számított nagy elszántságomra. Ellenségeink kis férgek. Találkoztam velük Münchenben. Biztos voltam benne, hogy Sztálin soha nem fogadná el az angolok ajánlatát. Csak vak optimizmussal hihetné bárki is, hogy Sztálin olyan ?rült, hogy nem lát át Anglia szándékain. Oroszországnak nem érdeke Lengyelország fennmaradása. (…) Litvinov elbocsátása bizonyító erej?. Olyan volt ez számomra, mint egy ágyúlövés. A moszkvai

változások jele a nyugati hatalmakkal kapcsolatban. Lengyelország most abban a helyzetben van, amiben látni akartam. Megkezd?dött Anglia egyeduralmának megsemmisítése. Most, hogy megtettem a politikai el?készületeket, a katonákon a sor."

Döbbenetes szavak. S az bennük a leghátborzongatóbb, hogy sajnos igazak. A Nyugat, amely mindvégig hitegette Lengyelországot, amely, úgymond, „szavatolta" a lengyelek biztonságát egy esetleges német támadás esetén, csöndben nézte az 1938. szeptember 1-jei német támadást. Még a németeknek elküldött hadüzenettel is vártak három napot, segítséget pedig nem nyújtottak. Hitler mindezt el?re látta. Fent idézett szónoklatát pedig így fejezte be:
„A legels? cél Lengyelország lerombolása. Az aktív katonai er?ket kell megsemmisíteni, nem pedig egy adott földrajzi vonalat elérni. Még ha háború tör is ki nyugaton, Lengyelországot akkor is el kell pusztítani. Gyors döntés, az id?járásra való tekintettel. Megmondom a háború indításának propaganda okát is, nem számít, hogy az hihet?-e. A gy?ztest senki sem fogja megkérdezni, hogy igazat mondott-e. Amikor hadba szállunk, nem az igazság számít, csak a gy?zelem. Ne legyen sajnálat a szívünkben! Cselekedjünk durván! Nyolcvanmillió embernek meg kell szereznie, ami jár neki! (…) Mindig az er?sebbnek van igaza. Legyünk kíméletlenek és irgalmatlanok! Acélozzuk meg magunkat mindenféle könyörület ellen! (…) Aki már elgondolkodott a világ rendjén, tudja, hogy az nem szól másról, mint a legjobbak er?vel kivívott sikerér?l!"

Hitler fenti szavai és világképe tökéletes megértésre találtak Sztálinnál és a bolsevikok Szovjetuniójánál. Történt mindez annak ellenére, hogy a nácik és a szovjetek az 1939-et megel?z? nagyjából hat évben folyamatosan sértegették egymást, és a másikat a gonosz megtestesülésének tartották. Így talán nem meglep? Galeazzo Ciano gróf, olasz külügyminiszter megdöbbenése, amikor Hitler, odafent a fest?i Obersalzbergben közölte vele, hogy a Német Birodalom és a Szovjetunió eljutott a „kiengesztel?dés határára", és „közösen kívánják megoldani a kelet-európai problémákat".

S valóban így történt.
1939. március 10-én Sztálin egy rádióbeszédében közölte, hogy sok hasonlóság van a nemzetiszocializmus és a kommunizmus között. Ez volt a jel. Ez volt az üzenet, hogy a Birodalom és a Szovjetunió nem ellenség többé. S hogy jöhet a paktum…

Idézzük csak fel egy pillanatra Hitler imént közölt szónoklatát! Azt a részt, amikor Litvinov menesztésér?l beszél. Mit is jelent ez?

Makszim Litvinov, Sztálin külügyminisztere, a Nyugattal jó kapcsolatokat ápoló zsidó. ? képviseli a Szovjetuniót azokon a tárgyalásokon, amelyek a britek, a franciák és az oroszok között zajlanak, s céljuk egy közös megnemtámadási szerz?dés kidolgozása, s a Hitler elleni védelem. 1939. május 3-án Sztálin meneszti Litvinovot. E lépéssel egyfel?l gesztust tesz Hitlernek, másrészt jelzi, hogy a Nyugattal szemben Németország felé fordul. S jöhet Molotov, „Oroszország legjobb hivatalnoka", jöhet a Molotov–Ribbentrop-paktum, s jöhet Lengyelország feldarabolása, felszámolása. Jöhet a hullarablás…
A végén pedig: Katyn.
Katyn – a b?n maga.

A katyni erd? némasága, ahol az el?re megásott tömegsírok szélén hangtalanul imádkoznak a lengyel hazafiak. Tisztek és tartalékosnak behívottak. A lengyel értelmiség színe-virága. Orvosok, tanárok, tanítók. Egy nemzet lelke. Állnak a katyni erd?ben, az el?re megásott tömegsírok szélén, s csak az ajkuk mozog. Imádkoznak. Hátuk mögött

az NKVD-s hóhérok, a vörös nácik jéghideg, rezzenéstelen arccal emelik a pisztolyokat. Tarkólövés. Az élettelen testek tömegsírba zuhannak. Van akkora szörny?sége, iszonyata mindennek, mint amikor a nyilasok Dunába l?tték a pesti rakparton a zsidókat. S van akkora „propagandaértéke” is… De err?l nem esett szó. S ha igen, akkor csak hazugság. A nürnbergi színjátékban a szovjetek megpróbálták a németek nyakába varrni Katynt. Nem sikerült nekik. De a hazugság maradt. A hazugság – és a csönd.

Wajda törte át aztán a hallgatás falát. Filmje remekm? – s mert Wajdát sem kiköpni, sem lenyelni nem lehet, hát a filmjét is agyonhallgatták inkább. Párizsban külvárosi mozikban adták, vasárnap délel?tt 10-kor. S mivel „alacsony volt a néz?szám”, hát hamar le is vették a m?sorról.
Álltak a lengyel hazafiak a katyni erd?ben. Tömegsírban végezték. Jól mondta Edward Smigly Rydz tábornagy, a lengyel fegyveres er?k vezet?je közvetlenül a háború el?tt: „A németekkel a szabadságunk elveszítését kockáztatjuk. Az oroszokkal a lelkünket veszítjük el.”

Oda, a katyni erd? némaságába igyekezett Kaczynski államelnök. Hogy lerója kegyeletét honfitársai el?tt. A lengyel nemzet lelke el?tt. Oda igyekezett, és meghalt. S vele halt sok állami, katonai vezet? és a katyni erd?ben meggyilkoltak utódai.

Mostantól, ha lehet egyáltalán, még nagyobb a katyni erd? némasága.

S csak még valamit: a lengyelek lelkét nem lehet elvenni. ?k igazi nemzet lettek a szenvedésekben.
Osztozom, osztozunk gyászotokban, lengyel barátaink.
Büszkék vagyunk, hogy a barátaitok lehetünk.
Bayer Zsolt , magyrhirlap.hu

Ajánló